

Gminny Program Wspierania Rodziny w Pszczynie na lata 2022-2024

Spis treści

Wprowadzenie.....	4
Zadania samorządu gminnego.....	6
Diagnoza społeczna.....	9
Zasoby Gminy Pszczyna.....	17
Analiza SWOT.....	18
Adresaci programu.....	20
Założenia programu.....	21
Przewidywane formy i efekty działania.....	22
Źródła finansowania.....	23
Monitoring oraz ewaluacja.....	23
Podsumowanie Programu.....	23

Wprowadzenie

Rodzina stanowi integralną część społeczeństwa, jest jego najmniejszą, a zarazem podstawową komórką. Rodzina jest pierwszym i podstawowym środowiskiem wychowawczym dziecka. To tutaj nabywa ono wiedzę o otaczającym je świecie, panujących między ludźmi stosunkach. Uczy się wyrażania swoich uczuć (lęku, obaw, zadowolenia, gniewu) oraz wartościowania, co jest dobre, a co złe. Rodzina jako grupa społeczna przekazuje wartości, dziedzictwo kulturowe, a przede wszystkim zapewnia ciągłość biologiczną społeczeństwa¹. Wychowują się w niej kolejne pokolenia, które w późniejszym okresie swojego życia kreują społeczeństwo. Rodzina kształtuje osobowość młodego pokolenia, postawę społeczną i wyznacza koleje jego losu.

Dziecko do prawidłowego rozwoju potrzebuje głównie stymulacji ze strony rodziny, miłości, zapewnienia poczucia bezpieczeństwa oraz zaspokojenia podstawowych potrzeb. Rodzina jako naturalne środowisko wychowawcze oddziałuje na osobowość każdego człowieka najsilniej i najdłużej, w sposób świadomy lub nieświadomy kształtuje jego wizję społeczeństwa, wyznawane wartości, sposób późniejszego funkcjonowania oraz umiejętności personalne.

Do elementarnych przyczyn występowania współczesnych problemów w rodzinie można zaliczyć pogorszenie się sytuacji ekonomicznej, głównie w związku ze wzrostem kosztów utrzymania. Ponadto, można zaobserwować zwiększenie się liczby rodzin niepełnych związków nieformalnych czy rodzin zrekonstruowanych, ale także wzrost liczby rozwodów. Z uwagi na powyższe współczesna rodzina boryka się z wieloma problemami i coraz częściej ma to negatywny wpływ na zapewnienie dzieciom prawidłowej opieki i wychowania. Tak więc, jeśli w rodzinie pojawiają się dysfunkcje, odpowiednie instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny, zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Pszczyna na lata 2022-2024 jest kontynuacją poprzedniego Programu (Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Pszczyna na lata 2019-2021) i został opracowany w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (tj. Dz.U. 2020, poz. 821 z późn. zm.). Zgodnie z art. 176, pkt 1 cytowanej wyżej ustawy do zadań

---

¹ Z. Tyszka, Rodzina w świecie współczesnym – jej znaczenie dla jednostki i społeczeństwa [w:] Pedagogika Społeczna, pod red. T. Pilch, I. Leparczyk, wyd. Żak, Warszawa 1995, s. 137

własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Stworzenie takiego programu, ukierunkowanego na określone działania, pozwoli na uruchomienie aktywności mającej wspierać rodziny i zapobiegać patologii w społeczności lokalnej. Program ten skupia się na wzmocnieniu elementów pracy z rodziną w środowisku, poszerzeniu dostępności poradnictwa specjalistycznego, wczesnej interwencji w rodzinach zagrożonych utratą swoich naturalnych funkcji, a także na pomocy rodzinie biologicznej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej. Planowane w ramach programu działania uwzględniają możliwości rodziny i jej zdolność do przewyższania problemów. Działania, wskazane w programie, które są kierowane do rodzin, są jednocześnie działaniami na rzecz całego środowiska, a wspieranie rodziny przyczyni się do rozwoju i wzmocnienia więzi w całym społeczeństwie.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. 2020, poz. 821, z późn. zm.)
2. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. 2020, poz. 1329)
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2020 poz. 1876, z późn. zm.)
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2021, poz. 1249)
5. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2021, poz. 1119)
6. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. 2021, poz. 1082)
7. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. 2020, poz.1359)
8. Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. 2019, poz. 2407, z późn. zm.)

Program wpisuje się w następujące dokumenty strategiczne:

1. Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2020-2030
2. Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego ŚLĄSKIE 2020+
3. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Pszczyna na lata 2016-2023

4. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2023

Zadania samorządu gminnego

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.

W gminie Pszczyna do realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej został upoważniony Ośrodek Pomocy Społecznej w Pszczynie, na podstawie art. 178 ww. ustawy.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy m. in. współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym. Gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Zadaniem ustawowym gminy jest wprowadzenie asystenta rodziny do bezpośredniej pracy z rodziną przeżywającą trudności. Asystent rodziny zajmuje się niezależnie od pracowników socjalnych, pomocą i pracą z rodziną. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie. Elastyczny czas pracy asystenta rodzinnego służyć ma realnym potrzebom i rytmowi życia rodziny. Rolą asystenta rodziny nie jest powielanie pracy pracownika socjalnego, którego zadanie polega między innymi na systematycznej diagnozie środowisk zagrożonych wykluczeniem i udzielanie im odpowiedniego wsparcia. Asystent rodziny kierowany jest do pracy tylko z tymi rodzicami, w których sytuacja dziecka małoletniego wymaga wsparcia zewnętrznego.

Koniec takiego wsparcia ustaje wówczas gdy rodzina osiągnie samodzielność i prawidłowo wykonuje funkcje opiekuńczo-wychowawcze.

Do zadań asystenta rodziny należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
- 2) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- 6) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- 7) wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- 8) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- 9) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- 10) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- 11) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- 12) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- 13) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- 14) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny;
- 15) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- 16) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- 17) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- 18) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, o których mowa w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu

przemocy w rodzinie lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych zapewnia się wsparcie, które polega w szczególności na:

- 1) analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- 2) wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- 3) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
- 4) podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- 5) pomocy w integracji rodziny;
- 6) przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- 7) dążeniu do reintegracji rodziny.

Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Praca z rodziną jest prowadzona także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną.

Praca z rodziną jest prowadzona w szczególności w formie:

- 1) konsultacji i poradnictwa specjalistycznego;
- 2) terapii i mediacji;
- 3) usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych;
- 4) pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego;
- 5) organizowania dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwanych dalej „grupami wsparcia” lub „grupami samopomocowymi”.

Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” wspiera rodziny z osobami niepełnosprawnymi, a w szczególności wychowujące niepełnosprawne dzieci. Proponowana przez rząd pomoc obejmuje kompleksowe rozwiązania dotyczące wsparcia kobiet w ciąży i ich rodzin, wczesnego wspomaganie dziecka i jego rodziny, usług wspierających i rehabilitacyjnych oraz wsparcia mieszkaniowego. Zgodnie z tymi przepisami rodzinom, w których urodzi się dziecko z ciężką i nieodwracalną niepełnosprawnością albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu, które powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, przysługuje jednorazowe świadczenie w wysokości 4 tys. zł. Ustawa „Za życiem” przewiduje również m. in. że przewodnikiem po systemie wsparcia dla rodzin, w których urodzą się dzieci z

niepełnosprawnością lub ciężką chorobą, będzie asystent rodziny, którego zadaniem będzie koordynowanie dostępnej pomocy. Ustawa ma także za zadanie znacznie usprawnić dostęp do świadczeń zdrowotnych.

Diagnoza społeczna

Rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi stanowią znaczną część klientów pomocy społecznej. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z dysfunkcjami takimi jak: uzależnienia, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych. Dysfunkcje w rodzinie wyrażają się głównie niedojrzałością emocjonalną, problemami we współżyciu z ludźmi, trudnościami adaptacyjnymi, niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemami wychowawczymi w środowisku rodzinnym i zawodowym. Istotną rolę zgodną z polityką społeczną państwa odgrywa praca socjalna w połączeniu ze wsparciem finansowym lub rzeczowym. Na terenie gminy istnieją też osoby zagrożone wykluczeniem społecznym. Duża część osób wykluczonych społecznie to osoby podlegające uzależnieniom głównie od alkoholu. Z obserwacji wynika, że jest to ogromny problem społeczny, wpływający destrukcyjnie na życie rodzinne. W związku z wprowadzeniem programu 500+ oraz innymi świadczeniami sytuacja w rodzinach w ostatnich latach znacznie się poprawiła. Przyczyniło się w znacznej mierze do ograniczenia ubóstwa przede wszystkim w rodzinach wielodzietnych.

Punktem wyjścia do opracowania diagnozy społecznej w gminie Pszczyna, były przede wszystkim dane za 2020 rok, w tym analiza danych rodzin objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej w Pszczynie.

Gminę Pszczyna zamieszkuje 52 823 osób, z czego 51,7% stanowią kobiety a 48,3% mężczyźni. W latach 2002 – 2020 liczba mieszkańców wzrosła o 7,3%². Liczba dzieci (0 – 18 lat) wynosi 11 374, w tym liczba dzieci w wieku 0-3 lata wynosi 2 502 natomiast liczba dzieci w wieku 4-6 lat wynosi 1 853.

Na terenie gminy Pszczyna funkcjonuje 8 żłobków, w których opiekę znalazło 382 dzieci, natomiast dla 119 zabrakło miejsca. Liczba dzieci w wieku przedszkolnym (4-6 lat) wynosi 1 853³. Na terenie gminy w roku 2020 funkcjonowało 20 placówek przedszkolnych (samodzielne przedszkola – 6, oddziały szkolno-przedszkolne – 8, przedszkola prywatne – 6). Wszystkie wnioski dotyczące uzyskania miejsca w przedszkolu dla

---

² strona internetowa Gmina Pszczyna w liczbach.

³ Ocena zasobów pomocy społecznej za rok 2020 .

dziecka zostały rozpatrzone pozytywnie, tzn. w przypadku braku miejsca w konkretnym przedszkolu, zostało wskazane miejsce w innej placówce przedszkolnej.

Z analizy OPS wynika, że w roku 2020 z pomocy społecznej skorzystało 554 rodzin (w tym 980 osób w rodzinach), co stanowi ok. 1,9% całej populacji mieszkańców gminy Pszczyna.

Tabela nr 1 – Liczba mieszkańców Gminy Pszczyna w roku 2020 wg grup wiekowych

Grupa wiekowa	Liczba mieszkańców gminy wg grup wiekowych i płci	
	Mężczyzna	Kobieta
0-3	1 265	1 237
4-6	905	948
7-18	3 527	3 492
19	279	270
Wiek produkcyjny	16 134	14 520
60-64	-	1 882
65-74	2 128	2 755
75-79	637	903
80+	615	1 273

Źródło: OZPS za rok 2020

Najczęstsze przyczyny nasilenia trudnych sytuacji życiowych, niezbędnych do udzielenia pomocy finansowej zawiera Tabela nr 2.

Tabela nr 2 – Powody przyznania pomocy społecznej przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Pszczynie w latach 2018-2020

Powód trudnej sytuacji życiowej	Rok 2018		Rok 2019		Rok 2020	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	378	592	327	498	312	501
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	59	60	54	55	49	49

Potrzeba ochrony macierzyństwa	42	162	27	103	25	105
w tym wielodzietność:	14	79	12	62	14	76
Bezrobocie	213	386	162	299	167	343
Niepełnosprawność	264	415	236	372	210	332
długotrwała lub ciężka choroba	316	483	303	450	263	383
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	92	272	113	270	128	331
w tym: rodziny niepełne	49	126	54	152	57	168
Przemoc w rodzinie	11	22	12	29	7	22
Alkoholizm	55	68	50	59	33	36
Narkomania	9	12	10	12	8	11
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	17	18	8	8	19	23
Sytuacja kryzysowa	5	9	2	6	0	0

Źródło: OPS w Pszczynie

Jak wynika z powyższej tabeli, problem ubóstwa w przeciągu 3 lat występował u mniejszej liczby rodzin, która zmniejszyła się o 17,5% w stosunku do roku 2018, podobnie mniejsza liczba rodzin wymagała wsparcia z powodu ochrony macierzyństwa. Natomiast niepokojąco wzrosła liczba rodzin, w których zdefiniowano dysfunkcję w postaci bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, która to wzrosła o 39,1%, podobny wzrost tej dysfunkcji zanotowano wśród rodzin niepełnych, wzrost ten wynosi 16,3%. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych musi być

traktowana priorytetowo, gdyż w głównej mierze dotyczy najmłodszych mieszkańców gminy, czyli dzieci.

Z kolei mniejsza liczba rodzin zgłaszała się po wsparcie społeczne z powodu przemocy (spadek o 36,4%) czy alkoholizmu w rodzinie (spadek o 60%). Jednakże najczęstszą przyczyną tego stanu rzeczy, jest transfer środków finansowych do rodzin wynikający z aktualnej polityki państwa, co poprawiło sytuację finansową rodzin i spowodowało, iż mniejsza liczba rodzin zgłasza się w ogóle po wsparcie społeczne. Niestety nie jest to jednoznaczne z poprawą kondycji rodzin w zakresie funkcjonowania w wymiarze opiekuńczo-wychowawczym, społecznym czy spadku uzależnień, o czym świadczy chociażby wzrost liczby dzieci z gminy Pszczyna umieszczanych w pieczy zastępczej, czy liczba zakładanych w rodzinach „Niebieskich Kart”. To powoduje, że przed pomocą społeczną oraz innymi służbami stoi bardzo trudne zadanie dotarcia do rodzin, które borykają się z różnymi trudnościami, a nie chcą ingerencji służb w swojej rodzinie i nie zgłaszają się po szeroko rozumianą pomoc. Dlatego bardzo ważne jest podejmowanie kampanii na rzecz wzrostu świadomości społecznej, której efektem jest i będzie dalszy wzrost wrażliwości sąsiedzkiej i rodzinnej i niepozostawanie obojętnym na różnego rodzaju nieprawidłowości w funkcjonowaniu rodzin i udzieleniu im stosownej pomocy.

Tabela nr 3 – Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej

Wyszczególnienie	Rok 2018		Rok 2019		Rok 2020	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej, w tym:	637	1 140	552	930	534	940
Świadczenia pieniężne	500		446		436	
Świadczenia niepieniężne	127		128		112	

Źródło: OPS w Pszczynie

Tabela nr 4 – Rodzaje świadczeń, z których korzystają poszczególne typy rodzin ze względu na liczbę dzieci w 2020 roku

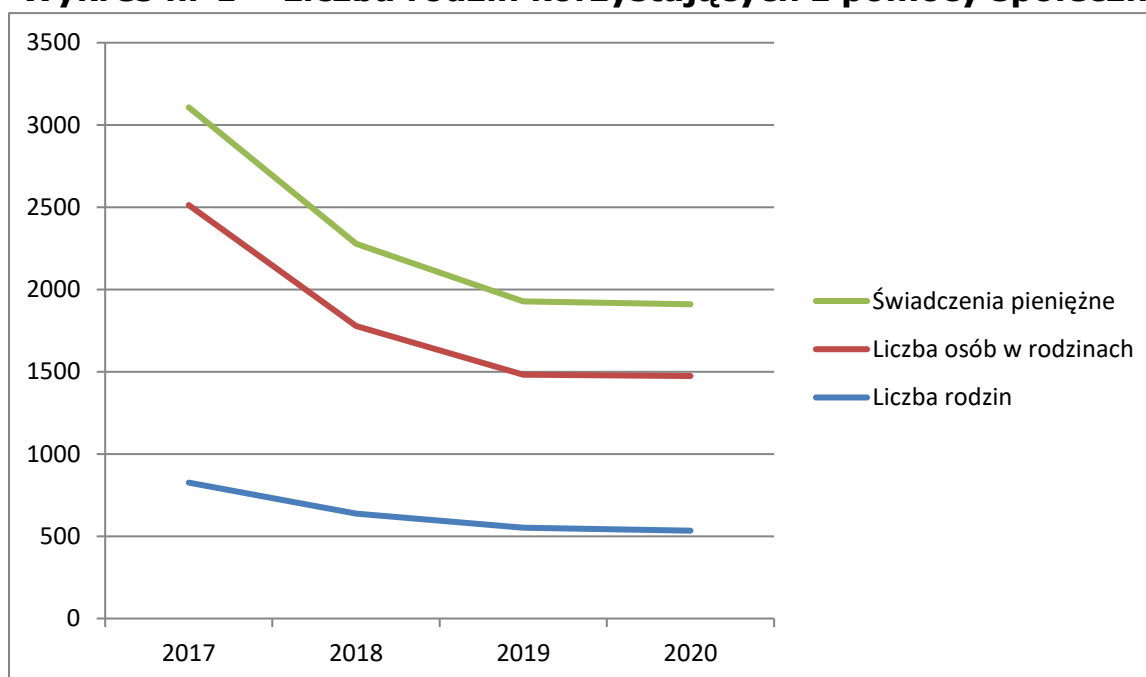
Typy rodzin	Liczba świadczeń		
	Ogółem	Świadczenia pieniężne	Świadczenie niepieniężne
Bez dzieci	11 889	2 892	8 997
Jedno dziecko	1 057	249	808
Dwoje dzieci	360	155	205
Troje dzieci	341	56	285
Czworo i więcej dzieci	354	37	317
Inne	294	63	231

Źródło: OPS w Pszczynie

Jak wynika z powyższego zestawienia, najwięcej świadczeń zostało przyznanych rodzinom bez dzieci, tzn. rodzinom, w których członkowie rodziny mają powyżej 18 lat oraz z jednym dzieckiem, tj. rodzinom, które w najmniejszym stopniu lub wcale nie otrzymują pomocy państwa w formie 500+ lub innych świadczeń, z powodu braku lub upływu uprawnień do uzyskiwania takiej pomocy.

Trend spadku liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej przedstawia poniższy wykres:

Wykres nr 1 – Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej

Źródło: OPS w Pszczynie

Powyższy wykres obrazuje zjawisko spadku liczby rodzin zgłaszających się po pomoc społeczną. I tak w roku 2017 liczba ta wynosiła 826 rodzin (1.687 osób w rodzinach), w roku 2018 – 637 rodzin (1.140 osób w rodzinach), w roku 2019 – 552 rodziny (930 osób w rodzinach), a w roku 2020 534 rodziny (940 osób w rodzinach). Sukcesywnie także spada liczba udzielanych świadczeń pieniężnych, co akurat można uznać za zjawisko pozytywne, ponieważ oznacza, że rodziny radzą sobie lepiej finansowo, wykorzystując własne zasoby i środki, ale jak już wspomniano wyżej jest to złożony problem.

13 września 2011r. Rada Ministrów wydała Rozporządzenie w sprawie procedury „**Niebieskie Karty**” oraz wzorów formularzy „**Niebieska Karta**”, które weszło w życie 18 października 2011r. Procedura „Niebieskie Karty” (NK) to ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Opracowana przez Komendę Główną Policji i Komendę Stołeczną Policji przy współpracy z Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych procedura ma zapewnić bezpieczeństwo osobie, wobec której stosowana jest przemoc w rodzinie.

Tabela nr 5 – Liczba „Niebieskich Kart”

Rok	Liczba założonych „Niebieskich Kart”	Liczba kontynuowanych „Niebieskich Kart” założonych w poprzednich latach	Razem w danym roku
2018	130	40	170
2019	131	32	173
2020	88	76	164

W przypadku gdy Ośrodek Pomocy Społecznej poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza w tej rodzinie rodzinny wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej i dokonuje analizy sytuacji rodziny. Jeżeli z analizy tej wynika konieczność przydzielenia rodzinie asystenta rodziny, pracownik socjalny występuje do Dyrektora OPS o jego przydzielenie. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej

zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę.

Tabela nr 6 – Liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny

Wyszczególnienie	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Liczba asystentów rodziny	3	4	4
Liczba rodzin, które korzystały z usług asystentów rodziny	69	48	60

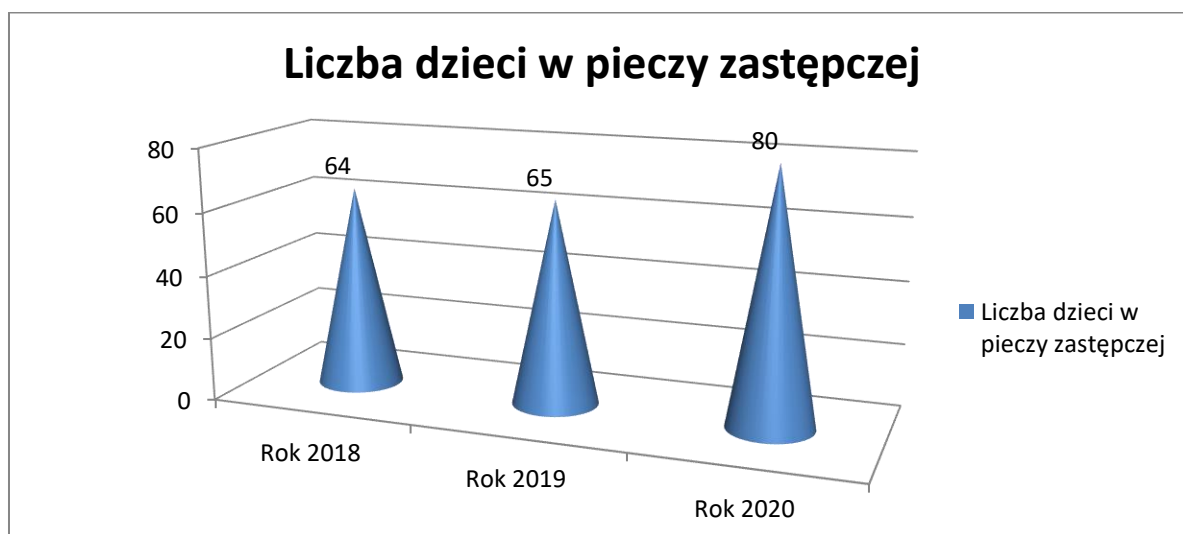
Źródło: OPS w Pszczynie

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15. Rodziny, u których stwierdza się problemy z wypełnianiem funkcji wychowawczych obejmowane są pomocą asystenta rodziny. Ilość tych rodzin wzrasta, co powoduje również konieczność tworzenia kolejnych etatów dla asystentów rodziny.

Dnia 1 stycznia 2017 roku weszła w życie ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U z 2016 r. poz. 1860, z późn. zm.), na podstawie której asystent rodziny otrzymał dodatkowe zadania na rzecz rodziny. Asystent rodziny koordynuje poradnictwo u kobiet posiadających dokument potwierdzający ciążę, ich rodzin lub też u rodziny z dzieckiem posiadającym zaświadczenie o ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalnej chorobie zagrażającej życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Osoby zgłaszające się po jednorazowe świadczenie z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” otrzymują w Ośrodku Pomocy Społecznej w Pszczynie „Informator dotyczący uprawnień wynikających z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Wykres nr 2

Źródło: OPS w Pszczynie

W przeciągu 3 lat nastąpił wzrost liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej o 25%, co jest bardzo niepokojącym zjawiskiem. Wzrost ten rzutuje także na wzrost nakładów finansowych gminy, przeznaczonych na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w pieczy zastępczej.

Z analizy dokumentacji OPS wynika, że głównymi przyczynami trudności w funkcjonowaniu rodziny i niewypełnianiu czy zaniedbywaniu wypełniania ról opiekuńczo-wychowawczych, które doprowadzają do kryzysu w rodzinie, a w rezultacie konieczności zabezpieczenia dzieci poprzez umieszczenie ich w pieczy zastępczej są uzależnienia, przemoc w rodzinie, nie leczone choroby psychiczne i zaburzenia osobowości oraz upośledzenie umysłowe.

Tabela nr 7 – Nakłady Gminy Pszczyna na pokrycie kosztów pobytu dzieci w rodzinach zastępczych

Wyszczególnienie	2018	2019	2020
Kwota przeznaczona przez gminę Pszczyna na pokrycie kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej	334 798	383 717	499 124

Źródło: OPS w Pszczynie

Tabela nr 8 – Liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz funduszu alimentacyjnego, świadczenia wychowawczego, a także jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka oraz świadczenia "Za życiem"

Liczba osób	2018	2019	2020
Liczba świadczeniobiorców zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami	1 470	1 350	1 079
Liczba osób i rodzin świadczeniobiorców funduszu alimentacyjnego	506	453	423
Liczba świadczeniobiorców (dzieci) świadczenia wychowawczego (500 +)	6 963	10 705	10 877
Jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się dziecka	503	443	337
Jednorazowe świadczenie „za życiem”	3	10	5

Źródło: OPS w Pszczynie

Widać nieznaczny spadek świadczeniobiorców świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego. Oznacza to, że dochody tych mieszkańców gminy są nadal na niskim poziomie, ponieważ przyznanie tych jest uwarunkowane spełnieniem kryterium dochodowego.

Zasoby gminy Pszczyna

Zasoby instytucjonalne gminy Pszczyna, to instytucje i organizacje pełniące funkcję wspierającą rodziny, w tym:

- Ośrodek Pomocy Społecznej,

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodziny,
- Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej,
- Powiatowa Komenda Policji,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Ośrodek Psychoprofilaktyki Błękitnego Krzyża,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- Sąd Rodzinny - kuratorzy sądowi,
- placówki oświatowo – wychowawcze,
- zakłady opieki zdrowotnej,
- organizacje pozarządowe,
- kościoły i związki wyznaniowe.

Analiza SWOT

W analizie strategicznej szczególne znaczenie odgrywa zintegrowana metoda typu SWOT. Jest to narzędzie badawcze kompleksowo określające mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia, niezbędne do zdiagnozowania obecnej sytuacji oraz prognozowanych skutków. Polega ona na zidentyfikowaniu czterech wymienionych grup czynników i określeniu ich wpływu pozytywnego, jak i negatywnego na sytuację gminy Pszczyna. W omawianej analizie wyróżnia się etapy:

- identyfikację i analizę mocnych i słabych stron,
- identyfikację i analizę szans i zagrożeń.

Analiza SWOT pozwala na ocenę jaki typ działań jest najbardziej użyteczny w osiągnięciu założonych celów.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Dobrze zorganizowana sieć przedszkoli, szkół i placówek edukacji oraz powstawanie prywatnych placówek żłobkowo-przedszkolnych • Wysokie kwalifikacje pracowników, dobrze wykształcona, stale doksztalająca się kadra działająca na rzecz rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> • Bierna postawa rodzin wobec problemów występujących w rodzinie, niechęć do nawiązywania współpracy z placówkami niosącymi pomoc w tym zakresie • Utrudniony dostęp do poradnictwa specjalistycznego (psycholog, terapeuta, psychiatra, mediator) • Brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach

<ul style="list-style-type: none"> • Opracowana Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych • Powołany Gminny Zespół Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie • Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla ofiar przemocy w rodzinie • Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna • Usługi opiekuńcze i specjalistyczne świadczone przez OPS • Mieszkania chronione będące w dyspozycji OPS dla osób i rodzin w kryzysie • Dom dla bezdomnych matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży prowadzony przez Fundację Dobrego Pasterza funkcjonujący na terenie Gminy • Działalność profilaktyczna i edukacyjna Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych • Baza instytucji wspierających rodzinę (OPS, PCPR, Policja, Sąd, kuratorzy, służba zdrowia, oświata, kościoły) • Dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników służb Pomocy Społecznej, Policji, oświaty • Dobra baza rekreacyjno-sportowa (tereny zielone, park, place zabaw, boiska, hala sportowa i stadion sportowy) 	<p>dysfunkcyjnych, odrzucenie autorytetów</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brak świadomości społecznej o potrzebach i możliwościach rodzin zastępczych • Brak rodzin wspierających • Wyczuwana bezradność i roszczeniowość, uzależnienie od pomocy instytucjonalnej (głównie finansowej) oraz brak współpracy ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania problemów • Niewystarczająca liczba miejsc w placówkach oferujących opiekę dla najmłodszych, szczególnie w żłobkach
--	---

<ul style="list-style-type: none"> • Szeroki wachlarz oferty rekreacyjnej, edukacyjnej, kulturalnej i oświatowej 	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Powołanie asystenta rodziny celem wsparcia rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej • Edukacja rodziców, w szczególności w zakresie radzenia sobie ze stresem, agresją, bezradnością, zarządzania budżetem domowym, podjęcia stosownego leczenia lub terapii • Szeroko pojęta edukacja społeczna za pośrednictwem internetu, mediów, prasy lokalnej, kampanii społecznych • Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę • Realizacja rządowych programów i możliwość pozyskiwania funduszy unijnych • Rosnące wsparcie finansowe dla rodzin o charakterze socjalnym • Podniesienie efektywności i skuteczności działań z zakresu diagnostyki poradnictwa psychologicznego 	<ul style="list-style-type: none"> • Niestabilność prawa dotyczącego polityki społecznej niespójność, częste zmiany i trudności w interpretacji przepisów • Zanik więzi i wartości rodzinnych • Wzrost kosztów utrzymania rodzin • Rozpad związków (rozwoły, separacje, emigracja zarobkowa) • Wzrost patologicznych zachowań, konsumpcjonizm, narastająca przemoc, upadek autorytetów • Uzależnienie członków rodziny od alkoholu, hazardu, internetu, środków odurzających • Brak dostępności społeczeństwa do wielu usług ze względu na trudną sytuację finansową • Stereotypowe postrzeganie instytucji pomocowych • Ograniczanie środków finansowych z budżetu państwa na zadania realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego

Adresaci Programu

Program skierowany jest do wszystkich rodzin i dzieci zamieszkałych na terenie gminy Pszczyzna, a w szczególności:

- rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, niezaradnych życiowo,
- rodzin żyjących w ubóstwie, w tym dotkniętych bezrobociem,

- rodzin z problemem długotrwałej choroby i niepełnosprawności,
- rodzin dotkniętych przemocą,
- dzieci i młodzież zagrożonych niedostosowaniem społecznym.

Program skierowany jest przede wszystkim do wszystkich rodzin wychowujących dzieci na terenie gminy Pszczyna, w szczególności tych przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej. Program adresowany jest również do rodzin, którym Sąd ograniczył władzę rodzicielską lub które zostały pozbawione władzy rodzicielskiej, a także tych których dzieci przebywają już w pieczy zastępczej. Jego realizacja polegać będzie na zasadach współdziałania w koalicji z partnerami środowiska lokalnego, tj. instytucjami państwowymi, samorządowymi, służbą zdrowia, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, które specjalizują się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny. Dzięki wspólnie podejmowanym działaniom dopracowane zostaną odpowiednie warunki i możliwości dla wszechstronnej i skutecznej pomocy rodzinie.

Założenia Programu

Cel główny programu:

Przeciwdziałanie dysfunkcjom i efektywne wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz wsparcie kobiet w ciąży i rodzin z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem dziecka lub nieuleczalnie chorym dzieckiem.

Cele szczegółowe:

- wsparcie rodzin z dziećmi w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych,
- wsparcie materialne rodzin ubogich z dziećmi,
- zapewnienie bezpieczeństwa rodzinie z dziećmi,
- podejmowania działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodziny,
- koordynowanie działań różnych instytucji działających w obszarze wspierania rodziny i dziecka,
- zmniejszanie skali zjawisk zaburzających prawidłowe funkcjonowanie rodziny jak: bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba,

- nieumiejętność prowadzenia gospodarstwa domowego, uzależnienia, przemoc, brak kompetencji rodzicielskich,
- koordynowanie działań na rzecz kobiet w ciąży i rodzin z ciężko upośledzonym i nieuleczalnie chorym dzieckiem (potwierdzone zaświadczeniem lekarskim zgodnie z ustawą o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”).

Przewidywane formy i efekty działania

Realizacja zaplanowanych działań oraz przewidzianych form pomocy rodzinom z terenu gminy Pszczyna uzależniona jest przede wszystkim od sytuacji, w której znajduje się dana rodzina. Nieodzownym elementem służącym diagnozie będzie rodzinny wywiad środowiskowy przeprowadzony przez pracownika socjalnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Wszystkie działania mają zapobiec dysfunkcjom w rodzinie, minimalizować negatywne skutki sytuacji kryzysowych w rodzinach oraz przyczynić się do poprawy funkcjonowaniu rodzin. Program powinien również przyczynić się do zapobiegania umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej.

Przewidywane formy działania:

- współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze pomocy społecznej oraz wspierania rodziny,
- zachęcanie rodzin do wzięcia udziału w projektach oraz szkoleniach mających na celu zmotywowanie do podjęcia pracy oraz zmiany dotychczasowej sytuacji bytowej,
- motywowanie członków rodzin do podejmowania działań na rzecz ograniczenia bądź niwelowania własnych dysfunkcji,
- edukacja rodzin zagrożonych dysfunkcją oraz wczesna interwencja w tych rodzinach,
- wspieranie rodzin w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, finansowych, bytowych,
- wspieranie rodzin we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do prawidłowego funkcjonowania poprzez pracę socjalną z rodziną oraz wsparcie asystenta rodziny,
- prowadzenie kampanii promujących instytucję rodziny oraz prawidłowe funkcjonowanie rodziny w społeczeństwie,
- upowszechnianie informacji o instytucjach świadczących specjalistyczne poradnictwo,
- dążenie do reintegracji rodzin.

Przewidywane efekty Programu

- zmniejszenie liczby dzieci objętych opieką pieczy zastępczej,
- reintegracja rodzin naturalnych poprzez powrót dzieci do rodziny,

- zmiana postaw społecznych,
- zmniejszenie zjawiska wykluczenia społecznego,
- wzrost poczucia wartości członków rodziny,
- ograniczenie dysfunkcyjności rodzin,
- wzrost poczucia bezpieczeństwa socjalnego,
- stworzenie spójnego systemu wspierania rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi na terenie gminy,
- pomoc rodzinom w sytuacji urodzenia ciężko upośledzonego i nieuleczalnie chorego dziecka.

Koordynator Programu

Realizacja Programu będzie koordynowana przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Pszczynie.

Czas realizacji Programu

Program został opracowany na lata 2022-2024.

Źródła finansowania Programu

Źródłem finansowania Programu Wspierania Rodziny w Gminie Pszczyna będą środki budżetu gminy Pszczyna, środki z budżetu państwa, Unii Europejskiej, funduszy zewnętrznych oraz innych źródeł finansowania.

Monitoring oraz ewaluacja

Nieodzownym elementem towarzyszącym wdrażaniu Programu jest jego monitorowanie i ocena jego realizacji. Wskazane działania będą miały za zadanie ocenę skuteczności Programu, co pozwoli na bieżące podejmowanie ewentualnych działań korygujących. Ocena poszczególnych działań odbywać się będzie na podstawie corocznej analizy realizacji założeń Programu. Ocena, ta w postaci sprawozdania z przebiegu realizacji Programu zostanie przedłożona Burmistrzowi Pszczyny oraz Radzie Miejskiej do końca marca każdego roku, po upływie pełnego roku realizacji Programu. Sprawozdanie będzie obejmowało między innymi dane z zakresu celów szczegółowych niniejszego Programu. Program będzie miał charakter otwarty, a jego ewaluacja będzie prowadzona zależnie od aktualnie występujących potrzeb.

Podsumowanie Programu

Głównym założeniem Programu Wspierania Rodziny jest podejmowanie wszelkich działań profilaktycznych nastawionych na stworzenie warunków sprzyjających wspieraniu rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu.

Natomiast, zasadniczym celem działalności profilaktycznej jest zapobieganie negatywnym stanom rzeczy, zarówno tym, które dopiero mają zaistnieć, jak i tym, które już istnieją. Rodzinie będą stwarzane możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami, co zwiększy jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku, stworzy poczucie odpowiedzialności oraz sprawi, by wykorzystywały swój własny potencjał do rozwiązywania problemów.

Dzięki temu oraz przy aktywnej współpracy instytucji pomocowych, założenia zawarte w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz w ustawie o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” mają szansę zostać zrealizowane.

Działając w myśl zasady, że „lepiej zapobiegać niż leczyć”, powinno się promować działania profilaktyczne ukierunkowane na wspieranie rodzin niewydolnych w opiece nad dziećmi. Osiągnięcie tego wyzwania uzależnione jest od ścisłej współpracy pomiędzy instytucjami oraz od wypracowania sprawnego i efektywnego systemu działań wpływających na poprawę sytuacji dziecka i rodzin.

Załącznik nr 1

INFORMATOR

Dotyczący uprawnień wynikających z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”

Wszystkie kobiety w ciąży mają prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Informację o przysługujących uprawnieniach uzyskasz:

- w przychodni,
- w szpitalu
- w Ośrodku Pomocy Społecznej (OPS), 43-200 Pszczyna, ul. Kilińskiego 5a, tel. 32 210 41 73, e-mail ops@pszczyna.pl, www.opspszczyna.pl
- w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR), 43-200 Pszczyna, ul. Dworcowa 23, tel. 32 449 01 45, e-mail pcprpszczyna@interia.pl, www.pcprpszczyna.pl

Uprawnienia przysługują:

- rodzinom, w których przyjdzie lub przyszło na świat **ciężko chore dziecko**:
  - ciężko i nieodwracalnie upośledzone
  - nieuleczalnie chore na chorobę zagrażającą jego życiu
- kobietom, które otrzymały informację o tym, że ich **dziecko może umrzeć** w trakcie ciąży lub porodu,
- kobietom, których **dziecko umarło** bezpośrednio po porodzie na skutek wad wrodzonych
- kobietom, które po porodzie **nie zabiorą do domu dziecka** z powodu:
  - poronienia
  - urodzenia dziecka martwego
  - urodzenia dziecka niezdolnego do życia
  - urodzenia dziecka obciążonego wadami wrodzonymi lub śmiertelnymi schorzeniami

Podstawa skorzystania z uprawnień:

Zaświadczenie lekarskie potwierdzające ciężkie i nieodwracalne upośledzenie umysłowe albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu wydane przez lekarza ubezpieczenia zdrowotnego:

- Posiadającego specjalizację II stopnia lub posiadającego tytuł specjalisty w dziedzinie: położnictwa i ginekologii, perinatologii lub neonatologii

Uprawnienia

Okres okołoporodowy:

- **badania**, które wykrywają potencjalne nieprawidłowości w ciąży (diagnostyka prenatalna),
- dodatkowe wizyty **położnej** w opiece nad dzieckiem (tzw. wizyty patronażowe) oraz większa ilość **wizyt poradnictwa edukacji** przedporodowej, dotyczące porodu, położu, karmienia piersią i rodzicielstwa,
- **poród w szpitalu** zgodnie ze wskazaniami lekarskimi,
- koordynowana opieka nad kobietą w ciąży, zwłaszcza ciąży powikłanej tj. zapewnienie **opieki położniczej kobiecie i opieki neonatologicznej noworodkowi**,
- **wsparcie kobiety karmiącej piersią** (poradnictwo laktacyjne).

Dziecko z orzeczoną niepełnosprawnością:

- porady dot. pielęgnacji i wychowywania dziecka,
- pierwszeństwo w udzielaniu świadczeń opieki zdrowotnej,
- pomoc psychologiczna dla rodziców,
- rehabilitacja lecznicza,
- wyroby medyczne (pielucho majtki, cewniki, protezy, inne) na podstawie zlecenia upoważnionej osoby,
- zakup leków poza kolejnością,
- opieka nad dzieckiem na czas urlopu bądź odpoczynku (tzw. opieka wytchnieniowa), zapewniona przez:
  - dzienne ośrodki wsparcia – placówki całodobowe,
  - placówki systemu oświaty (np. szkoły),
  - organizacje pozarządowe,
  - zorganizowany wypoczynek dla osób niepełnosprawnych,
- opieka paliatywna i hospicyjna,
- kompleksowe usługi opiekuńcze i rehabilitacyjne,
- pomoc prawna.

Jednorazowe świadczenie w wysokości 4000 zł:

Przysługuje:

- matce lub ojcu, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka bez względu na dochód,
- na wniosek o wypłatę świadczenia **złożony w okresie do 12 miesięcy** od dnia narodzin żywego dziecka. Wniosek złożony po tym terminie nie jest rozpatrywany.
- **wyłącznie** w przypadku, gdy matka dziecka pozostawała pod **opieką medyczną najpóźniej od 10 tygodnia ciąży do porodu.**

Pomoc i wsparcie asystenta rodziny:

Ze wsparcia asystenta rodziny możesz skorzystać w każdej sytuacji, gdy wyrazisz taką wolę. W tym celu należy złożyć stosowny wniosek do OPS w Pszczynie.

Asystent rodziny:

- udzieli informacji w zakresie dostępu do instrumentów polityki na rzecz rodziny,
- będzie mógł cię reprezentować przed instytucjami i urzędami (oprócz zakładów opieki zdrowotnej),
- udzieli wsparcia i pomocy w przezwyciężeniu problemów wychowawczych.

Rodzice dzieci z orzeczoną niepełnosprawnością

Realizatorami wsparcia dla rodzin na terenie gminy Pszczyna są:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR), 43-200 Pszczyna, ul. Dworcowa 23, tel. 32 449 01 45, e-mail pcprpszczyna@interia.pl, www.pcprpszczyna.pl
- Ośrodek Pomocy Społecznej (OPS), 43-200 Pszczyna, ul. Kilińskiego 5a, tel. 32 210 41 73, e-mail ops@pszczyna.pl, www.opspszczyna.pl

Dofinansowanie ze środków PFRON:

Możesz uzyskać dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) składając odpowiedni wniosek w PCPR w Pszczynie, przeznaczone na:

- uczestnictwo w **turnusie rehabilitacyjnym** na podstawie:
  - skierowania od lekarza prowadzącego,
  - spełnienia kryterium dochodowego,

- **likwidację barier architektonicznych** (likwidacja utrudnień w budynku lub mieszkaniu),
- **likwidację barier w komunikowaniu się,**
- **likwidacja barier technicznych ,**
- **zakup sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych** (np. aparaty ortopedyczne, gorsety, protezy kończyn, obuwie ortopedyczne, kule, laski, wózki, materace przeciwoślizgowe, pasy przepuklinowe, aparaty słuchowe, sprzęt stomijny, cewniki, inhalatory – na podstawie zlecenia lekarza prowadzącego),
- **usługi tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika** – jeśli uzasadniają to potrzeby osoby niepełnosprawnej.

Inne świadczenia dla rodziców z dziećmi na utrzymaniu (w tym z niepełnosprawnymi):

Należy złożyć wniosek w Ośrodku Pomocy Społecznej w Pszczynie:

- zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego,
- świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne oraz specjalny zasiłek opiekuńczy,
- Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka (tzw. becikowe),
- świadczenie rodzicielskie.

Świadczenia na podstawie ustawy o pomocy społecznej:

- świadczenia pieniężne (zasiłek stały, okresowy, celowy, specjalny zasiłek celowy – zgodnie z wymogami zawartym w ustawie o pomocy społecznej),
- świadczenia niepieniężne (praca socjalna, poradnictwo, usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze - zgodnie z wymogami zawartym w ustawie o pomocy społecznej).

Placówki specjalistyczne na terenie gminy Pszczyna:

- Dzienny Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy (DOREW) Piasek, ul. Dworcowa 27, tel. 32 210 48 47, e-mail: dorw@alpha.pl
- Specjalny Ośrodek Edukacyjno-Leczniczo-Rehabilitacyjny Dla dzieci Niewidomych i Niedowidzących, 43-229 Rudołtowice, ul. Zawadzkiego 128, tel. 32 449 05 59, e-mail: biuro@zameczek.org.pl

- Pszczyński Ośrodek Rehabilitacyjno-Terapeutyczny, Pszczyna, ul. Antesa 1, tel. 32 210 34 69
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Pszczyna, ul. Zamenhofa 5, tel. 32 210 37 16, e-mail: pped@pped.pl